అథ తైత్తిరీయారణ్యకే తృతీయప్రశ్నః

హరిః ఓమ్ ॥ తచ్ఛం యో రావృణీమహే । గాతుం యజ్ఞాయ । గాతుం యజ్ఞపతయే । దైవీ స్వస్తిరస్తు నః । స్వస్తిర్మానుషేభ్యః । ఊర్ధ్వం జిగాతు భేషజమ్ । శం నో అస్తు ద్విపదే । శం చతుష్పదే ।

ఓం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః ॥

ఓమ్ ॥ చిత్తి స్స్రుక్ । చిత్త మాజ్యమ్ । వాగ్వేదిః । ఆధీతం బర్హిః । కేతో అగ్నిః । విజ్ఞాత మగ్నిః । వాక్పతిర్ హోతా । మన ఉపవక్తా । ప్రాణో హవిః । సామాధ్వర్యుః । వాచస్పతే విధే నామన్న్ । విధేమతే నామ । విధేస్త్వ మస్మాకం నామ । వాచస్పతి స్సోమం పిబతు । ఆఽస్మాసు నృమ్ణం ధాథ్స్వాహా ॥ ౧ ॥

అధ్వర్యుః పఞ్చ చ ॥ ౧ ॥

పృథివీ హోతా । ద్యౌరధ్వర్యుః । రుద్రోఽగ్నీత్ । బృహస్పతి రుపవక్తా । వాచస్పతే వాచో వీర్యేణ । సంభృతతమేనాఽఽయక్ష్యసే । యజమానాయ వార్యమ్ । ఆసువస్కరస్మై । వాచస్పతి స్సోమం పిబతి । జజనదిన్ద్ర మిన్ద్రియాయ స్వాహా ॥ ౨ ॥ పృథివీ హోతా దశ ॥ ౨ ॥

అగ్నిర్ హోతా । అశ్వినాఽధ్వర్యూ । త్వష్టాఽగ్నీత్ । మిత్ర ఉపవక్తా । సోమ స్సోమస్య పురోగాః । శుక్ర శ్శుక్రస్య పురోగాః । శ్రాతాస్త ఇన్ద్ర సోమాః । వాతాపేర్ హవన శ్రుత స్స్వాహా ॥ ౩ ॥

అగ్నిర్ హోతాఽష్టౌ ॥ ౩ ॥

సూర్యం తే చక్షుః । వాతం ప్రాణః । ద్యాం పృష్ఠమ్ । అన్తరిక్ష

Processed by FREE version of STOIK
Mobile Doc Scanner from www.stoik.com

మాత్మా । అఙ్గై ర్యజ్ఞమ్ । పృథివీగ్ం శరీరైః । వాచస్పతేఽచ్ఛిద్రయా వాచా । అచ్ఛిద్రయా జుహ్వా । దివి దేవా వృధగ్ం హోత్రా మేరయస్వ స్వాహా ॥ ౪ ॥ సూర్యం తే నవ ॥ ౪ ॥

మహాహవిర్ హోతా । సత్యహవిరధ్వర్యుః । అచ్యుతపాజా అగ్నీత్ । అచ్యుతమనా ఉపవక్తా । అనాధృష్యశ్చా ప్రతిధృష్యశ్చ యజ్ఞస్యాభిగరౌ । అయాస్య ఉద్గాతా । వాచస్పతే హృద్విధే నామన్న్ । విధేమతే నామ । విధే స్త్వమస్మాకం నామ । వాచస్పతి స్సోమమపాత్ । మాదైవ్యా స్తన్తు శ్ఛేది మా మనుష్యః । నమో దివే । నమః పృథివ్యై స్వాహా ॥ ౫ ॥ అపాత్రీణి చ ॥ ౫ ॥

వాగ్ఘోతా । దీక్షా పత్నీ । వాతోఽధ్వర్యుః । ఆపోఽభిగరః । మనో హవిః । తపసి జుహోమి । భూర్భువస్సువః । బ్రహ్మ స్వయమ్భు । బ్రహ్మణే స్వయమ్భువే స్వాహా ॥ ౬ ॥ వాగ్ఘోతా నవ ॥ ౬ ॥

బ్రాహ్మణ ఏకహోతా । సయజ్ఞః । స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః । యజ్ఞశ్చ మే భూయాత్ । అగ్ని ర్ద్విహోతా । స భర్తా । స మే దదాతు ప్రజాం పశూ న్పుష్టిం యశః । భర్తా చ మే భూయాత్ । పృథివీ త్రిహోతా । స ప్రతిష్ఠా ॥ ౭ ॥ స మే దదాతు ప్రజాం పశూ న్పుష్టిం యశః । ప్రతిష్ఠా చ మే భూయాత్ । అన్తరిక్షం చతుర్ హోతా । స విష్ఠాః । స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః । విష్ఠాశ్చ మే భూయాత్ । వాయుః పఞ్చ హోతా । స ప్రాణః । స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః । ప్రాణశ్చ మే భూయాత్ ॥ ౮ ॥ చన్ద్రమా షడ్ఢోతా । స ఋతూన్కల్పయాతి । స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః ।

Processed by FREE version of STOIK
Mobile Doc Scanner from www.stoik.com

ఋతవశ్చ మే కల్పన్తామ్ । అన్నగ్ం సప్తహోతా । స ప్రాణస్య ప్రాణః । స మే దదాతు ప్రజాం పశూ న్పుష్టిం యశః । ప్రాణస్య చ మే ప్రాణో భూయాత్ । ద్యౌరష్టహోతా । సోఽనాధృష్యః ॥ ౯ ॥ స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః । అనాధృష్యశ్చ భూయాసమ్ । ఆదిత్యో నవహోతా । స తేజస్వీ । స మే దదాతు ప్రజాం పశూ న్పుష్టిం యశః । తేజస్వీ చ భూయాసమ్ । ప్రజాపతి ర్దశహోతా । స ఇదగ్ం సర్వమ్ । స మే దదాతు ప్రజాం పశూ న్పుష్టిం యశః । సర్వం చ మే భూయాత్ ॥ ౧౦ ॥

ప్రతిష్ఠా ప్రాణశ్చ మే భూయాదనాధృష్య స్సర్వం చ మే భూయాత్ ॥ ౭ ॥

బ్రాహ్మణో యజ్ఞో ఽగ్నిర్భర్తా పృథివీ ప్రతిష్ఠా ఽన్తరిక్షం విష్ఠా వాయుః ప్రాణ శ్చన్ద్రమా ఋతూ నన్నగ్ం స ప్రాణస్య ప్రాణో ద్యౌరనాధృష్య ఆదిత్య స్స తేజస్వీ ప్రజాపతి స్స ఇదగ్ం సర్వగ్ం సర్వం చ మే భూయాత్ ॥

అగ్ని ర్యజుర్భిః । సవితా స్తోమైః । ఇన్ద్ర ఉక్థామదైః । మిత్రావరుణా వాశిషా । అఙ్గిరసో ధిష్ణియై రగ్నిభిః । మరుత స్సదో హవిర్ధానాభ్యామ్ । ఆపః ప్రోక్షణీభిః । ఓషధయో బర్హిషా । అదితి ర్వేద్యా । సోమో దీక్షయా ॥ ౧౧ ॥ త్వష్టేధ్మేన । విష్ణు ర్యజ్ఞేన । వసవ ఆజ్యేన । ఆదిత్యా దక్షిణాభిః । విశ్వే దేవా ఊర్జా । పూషా స్వగాకారేణ । బృహస్పతిః పురోధయా । ప్రజాపతి రుద్గీథేన । అన్తరిక్షం పవిత్రేణ । వాయుః పాత్రైః । అహగ్ శ్రద్ధయా ॥ ౧౨ ॥

దీక్షయా పాత్రై రేకం చ ॥ ౮ ॥

సేనేన్ద్రస్య । ధేనా బృహస్పతేః । పథ్యా పూష్ణః । వాగ్వాయోః ।

Processed by FREE version of STOIK
Mobile Doc Scanner from www.stoik.com

దీక్షా సోమస్య । పృథివ్యగ్నేః । వసూనాం గాయత్రీ । రుద్రాణాం త్రిష్టుక్ ।
ఆదిత్యానాం జగతీ । విష్ణో రనుష్టుక్ ॥ ౧౩ ॥ వరుణస్య విరాట్ । యజ్ఞస్య
పఙ్క్తిః । ప్రజాపతే రనుమతిః । మిత్రస్య శ్రద్ధా । సవితుః ప్రసూతిః । సూర్యస్య
మరీచిః । చన్ద్రమసో రోహిణీ । ఋషీణామరున్ధతీ । పర్జన్యస్య విద్యుత్ ।
చతస్రో దిశః । చతస్రోఽవాన్తర దిశాః । అహశ్చ రాత్రిశ్చ । కృషిశ్చ వృష్టిశ్చ ।
త్విషిశ్చాపచితిశ్చ । ఆపశ్చౌషధయశ్చ । ఊర్క్చ సూనృతా చ దేవానాం
పత్నయః ॥ ౧౪ ॥ అనుష్టుగ్దిశ ష్షట్చ ॥ ౯ ॥

దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే । అశ్వినో ర్బాహుభ్యామ్ । పూష్ణో
హస్తాభ్యాం ప్రతిగృహ్ణామి । రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణేఽ-
గ్నయే హిరణ్యమ్ । తేనామృతత్వమశ్యామ్ । వయో దాత్రే । మయో
మహ్యమస్తు ప్రతిగ్రహీత్రే । క ఇదం కస్మా అదాత్ । కామః కామాయ ।
కామో దాతా ॥ ౧౫ ॥ కామః ప్రతిగ్రహీతా । కామగ్ం సముద్రమావిశ ।
కామేన త్వా ప్రతిగృహ్ణామి । కామైతత్తే । ఏషా తే కామదక్షిణా । ఉత్తాన
స్త్వాఽఽఙ్గీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు । సోమాయ వాసః । రుద్రాయ గామ్ ।
వరుణాయాశ్వమ్ । ప్రజాపతయే పురుషమ్ ॥ ౧౬ ॥ మనవే తల్పమ్ ।
త్వష్ట్రేఽజామ్ । పూష్ణేఽవిమ్ । నిర్ ఋత్యా అశ్వ తరగర్దభౌ । హిమవతో
హస్తినమ్ । గన్ధర్వాప్సరాభ్య స్స్రగల ఙ్కరణే । విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో ధాన్యమ్ ।
వాచేఽన్నమ్ । బ్రహ్మణ ఓదనమ్ । సముద్రాయాపః ॥ ౧౭ ॥ ఉత్తానా
యాఙ్గీరసాయానః । వైశ్వానరాయ రథమ్ । వైశ్వానరః ప్రత్నథా నాక
మారుహత్ । దివః పృష్ఠం భన్దమాన స్సుమన్మభిః । సపూర్వవ జ్జనయ
జ్జన్తవేధనమ్ । సమాన మజ్మా పరియాతి జాగృవిః । రాజా త్వా వరుణో

Processed by FREE version of STOIK
Mobile Doc Scanner from www.stoik.com

నయతు దేవి దక్షిణే వైశ్వానరాయ రథమ్ । తేనామృతత్వమశ్యామ్ । వయో దాత్రే । మయో మహ్యమస్తు ప్రతి గ్రహీత్రే ॥ ౧౮ ॥ క ఇదం కస్మా అదాత్ । కామః కామాయ । కామో దాతా । కామః ప్రతిగ్రహీతా । కామగ్ం సముద్రమావిశ । కామేన త్వా ప్రతిగృహ్ణామి । కామైతత్తే । ఏషా తే కామదక్షిణా । ఉత్తాన స్త్వాఽఽఙ్గీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౯ ॥

దాతా పురుషమాపః ప్రతిగ్రహీత్రే నవ చ ॥ ౧౦ ॥

సువర్ణం ఘర్మం పరివేద వేనమ్ । ఇన్ద్రస్యాత్మానం దశధా చరన్తమ్ । అన్తస్సముద్రే మనసా చరన్తమ్ । బ్రహ్మాన్వవిన్దద్దశహోతార మర్ణే । అన్తః ప్రవిష్ట శ్శాస్తా జనానామ్ । ఏక స్సన్బహుధా విచారః । శతగ్ం శుక్రాణి యత్రైకం భవన్తి । సర్వే వేదా యత్రైకం భవన్తి । సర్వే హోతారో యత్రైకం భవన్తి । సమానసీన ఆత్మా జనానామ్ ॥ ౨౦ ॥ అన్తః ప్రవిష్ట శ్శాస్తా జనానాగ్ం సర్వాత్మా । సర్వాః ప్రజా యత్రైకం భవన్తి । చతుర్హోతారో యత్ర సమ్పదం గచ్ఛన్తి దేవైః । సమానసీన ఆత్మా జనానామ్ । బ్రహ్మేన్ద్ర మగ్నిం జగతః ప్రతిష్ఠామ్ । దివ ఆత్మానగ్ం సవితారం బృహస్పతిమ్ । చతుర్హోతారం ప్రదిశోఽనుక్లృప్తమ్ । వాచో వీర్యం తపసాఽన్వ విన్దత్ । అన్తః ప్రవిష్టం కర్తార మేతమ్ । త్వష్టారగ్ం రూపాణి వికుర్వన్తం విపశ్చిమ్ ॥ ౨౧ ॥ అమృతస్య ప్రాణం యజ్ఞమేతమ్ । చతుర్హోతృణా మాత్మానం కవయో నిచిక్యుః । అన్తః ప్రవిష్టం కర్తారమేతమ్ । దేవానాం బన్ధు నిహితం గుహాసు । అమృతేన క్లృప్తం యజ్ఞ మేతమ్ । చతుర్హోతృణామాత్మానం కవయో నిచిక్యుః । శతం నియుతః పరివేద విశ్వా విశ్వవారః । విశ్వమిదం వృణాతి । ఇన్ద్రస్యాత్మా నిహితః పఞ్చహోతా । అమృతం దేవానామాయుః

Processed by FREE version of STOIK
Mobile Doc Scanner from www.stoik.com

ప్రజానామ్ ॥ ౨౨ ॥ ఇన్ద్రగ్ం రాజానగ్ం సవితారమేతమ్ । వాయో
రాత్మానం కవయో నిచిక్యుః । రశ్మిగ్ం రశ్మీనాం మధ్యే తపన్తమ్ । ఋతస్య
పదే కవయో నిపాన్తి । య అణ్డకోశే భువనం బిభర్తి । అనిర్భిణ్ణ స్సన్నథ
లోకాన్ విచష్టే । యస్యాణ్డ కోశగ్ం శుష్మమాహుః ప్రాణముల్బమ్ । తేన
క్లప్తోఽమృతేనాహమస్మి । సువర్ణం కోశగ్ం రజసా పరీవృతమ్ । దేవానాం
వసుధానీం విరాజమ్ ॥ ౨౩ ॥ అమృతస్య పూర్ణాం తాముకలాం విచక్షతే ।
పాదగ్ం షడ్ఢోతుర్న కిలావివిత్సే । యేనర్తవః పఞ్చధోత క్లప్తాః । ఉత వా
షడ్ధా మనసోత క్లప్తాః । తగ్ం షడ్ఢోతార మృతుభిః కల్పమానమ్ । ఋతస్య
పదే కవయో నిపాన్తి । అన్తః ప్రవిష్టం కర్తారమేతమ్ । అన్త శ్చన్ద్రమసి మనసా
చరన్తమ్ । సహైవ సన్తం న విజానన్తి దేవాః । ఇన్ద్రస్యాత్మానగ్ం శతధా
చరన్తమ్ ॥ ౨౪ ॥ ఇన్ద్రో రాజా జగతో య ఈశే । సప్తహోతా సప్తధా
విక్లప్తః । పరేణ తన్తుం పరిషిచ్యమానమ్ । అన్తరాదిత్యే మనసా చరన్తమ్ ।
దేవానాగ్ం హృదయం బ్రహ్మాన్వవిన్దత్ । బ్రహ్మైతద్బ్రహ్మణ ఉజ్జభార ।
అర్కగ్గ్ శ్చోతన్తగ్ం సరిరస్య మధ్యే । ఆయస్మి న్త్సప్త పేరవః । మేహన్తి
బహులాగ్ శ్రియమ్ । బహ్వశ్వామిన్ద్ర గోమతీమ్ ॥ ౨౫ ॥ అచ్యుతాం
బహులాగ్ శ్రియమ్ । సహరిర్వసువిత్తమః । పేరురిన్ద్రాయ పిన్వతే ।
బహ్వశ్వామిన్ద్ర గోమతీమ్ । అచ్యుతాం బహులాగ్ శ్రియమ్ । మహ్య
మిన్ద్రో నియచ్ఛతు । శతగ్ం శతా అస్య యుక్తా హరీణామ్ ।
అర్వాఙాయాతు వసుభీ రశ్మిరిన్ద్రః । ప్రమగ్ం హమాణో బహులాగ్
శ్రియమ్ । రశ్మిరిన్ద్ర స్సవితా మే నియచ్ఛతు ॥ ౨౬ ॥ ఘృతం తేజో
మధుమదిన్ద్రియమ్ । మయ్యయ మగ్ని ర్దధాతు । హరిః పతఙ్గః పట్వరీ

Processed by FREE version of STOIK
Mobile Doc Scanner from www.stoik.com

సుపర్ణః । దివి తయో నభసా య ఏతి । స న ఇన్ద్రః కామవరం దదాతు । పఞ్చారం చక్రం పరివర్తతే పృథు । హిరణ్యజ్యోతి స్సరిరస్య మధ్యే । అజస్రం జ్యోతి ర్నభసా సర్ప దేతి । స న ఇన్ద్రః కామవరం దదాతు । సప్త యుఞ్జన్తి రథ మేకచక్రమ్ ॥ ౨౭ ॥ ఏకో అశ్వో వహతి సప్త నామా । త్రినాభిచక్ర మజర మనర్వరమ్ । యేనేమా విశ్వా భువనాని తస్థుః । భద్రం పశ్యన్త ఉపసేదు రగ్రే । తపో దీక్షా మృషయ స్సువర్విదః । తతః క్షత్రం బలమోజశ్చ జాతమ్ । తదస్మై దేవా అభిసంనమన్తు । శ్వేతగ్ం రశ్మిం బోభుజ్యమానమ్ । అపాం నేతారం భువనస్య గోపామ్ । ఇన్ద్రం నిచిక్యుః పరమే వ్యోమన్న్ ॥ ౨౮ ॥ రోహిణీః పిఙ్గలా ఏకరూపాః । క్షరన్తీః పిఙ్గలా ఏకరూపాః । శతగ్ం సహస్రాణి ప్రయుతాని నావ్యానామ్ । అయం య శ్వేతో రశ్మిః । పరిసర్వ మిదం జగత్ । ప్రజాం పశూ న్ధనాని । అస్మాకం దదాతు । శ్వేతో రశ్మిః పరిసర్వం బభూవ । సువన్మహ్యాం పశూన్ విశ్వరూపాన్ । పతఙ్గ మక్త మసురస్య మాయయా ॥ ౨౯ ॥ హృదా పశ్యన్తి మనసా మనీషిణః । సముద్రే అన్తః కవయో విచక్షతే । మరీచీనాం పదమిచ్ఛన్తి వేధసః । పతఙ్గో వాచం మనసా బిభర్తి । తాం గన్ధర్వోఽవదద్గర్భే అన్తః । తాం ద్యోతమానాగ్ం స్వర్యం మనీషామ్ । ఋతస్య పదే కవయో నిపాన్తి । యే గ్రామ్యాః పశవో విశ్వరూపాః । విరూపా స్సన్తో బహుధైకరూపాః । అగ్నిస్తాగ్ం అగ్రే ప్రముమోక్తు దేవః ॥ 30 ॥ ప్రజాపతిః ప్రజయా సంవిదానః । వీతగ్గ్ స్తుతే స్తుతే । యువ మస్మాసు నియచ్ఛతమ్ । ప్రప్రయజ్ఞపతిం తిర । యే గ్రామ్యాః పశవో విశ్వరూపాః । విరూపా స్సన్తో బహుధైకరూపాః । తేషాగ్ం సప్తానా మిహ రన్తి రస్తు । రాయస్పోషాయ

Processed by FREE version of STOIK
Mobile Doc Scanner from www.stoik.com

సుప్రజాస్త్వాయ సువీర్యాయ । య ఆరణ్యాః పశవో విశ్వరూపాః ।
విరూపా స్సన్తో బహుధైకరూపాః ॥ 3౧ ॥ వాయుస్తాగ్ం అగ్రే
ప్రముమోక్తు దేవః । ప్రజాపతిః ప్రజయా సంవిదానః । ఇడాయై సృప్తం
ఘృతవ చ్చరాచరమ్ । దేవా అన్వవిన్ద న్గుహాహితమ్ । య ఆరణ్యాః
పశవో విశ్వరూపాః । విరూపా స్సన్తో బహుధైకరూపాః । తేషాగ్ం
సప్తానా మిహరన్తి రన్తు । రాయస్పోషాయ సుప్రజాస్త్వాయ సువీర్యాయ
॥ 3౧ ॥ 3౨ ॥

ఆత్మా జనానాం వికుర్వన్తం విపశ్చిం ప్రజానాం వసుధానీం
విరాజం చరన్తం గోమతీం మే నియచ్ఛ త్వేకచక్రం వ్యోమ న్మాయయా
దేవ ఏకరూపా అష్టౌ చ ॥ ౧౧ ॥

సహస్రశీర్ షా పురుషః । సహస్రాక్ష స్సహస్రపాత్ । స భూమిం
విశ్వతో వృత్వా । అత్యతిష్ఠ ద్దశాఙ్గులమ్ । పురుష ఏవేదగ్ం సర్వమ్ ।
యద్భూతం యచ్చ భవ్యమ్ । ఉతామృతత్వస్యేశానః । యదన్నే
నాతిరోహతి । ఏతావానస్య మహిమా । అతో జ్యాయాగ్శ్చ పూరుషః
॥ 3౨ ॥ 33 ॥ పాదోఽస్య విశ్వాభూతాని । త్రిపాదస్యామృతం దివి ।
త్రిపాదూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః । పాదోఽస్యేహాఽభవాత్పునః । తతో విష్వఙ్వ్య
క్రామత్ । సాశనానశనే అభి । తస్మా ద్విరాడజాయత । విరాజో
అధిపూరుషః । సజాతో అత్యరిచ్యత । పశ్చా ద్భూమి మథో పురః
॥ 33 ॥ 3౪ ॥ యత్పురుషేణ హవిషా । దేవా యజ్ఞమతన్వత । వసన్తో
అస్యాసీదాజ్యమ్ । గ్రీష్మ ఇధ్మ శ్శరద్ధవిః । సప్తాస్యాసన్పరిధయః । త్రి
స్సప్త సమిధః కృతాః । దేవా యద్యజ్ఞం తన్వానాః । అబధ్న న్పురుషం

Processed by FREE version of STOIK
Mobile Doc Scanner from www.stoik.com

పశుమ్ । తం యజ్ఞం బర్హిషి ప్రౌక్షన్ । పురుషం జాతమగ్రతః ॥ ౩౪ ॥
॥ ౩౫ ॥ తేన దేవా అయజన్త । సాధ్యా ఋషయశ్చ యే । తస్మాద్యజ్ఞా
త్సర్వహుతః । సంభృతం పృషదాజ్యమ్ । పశూగ్ స్తాగ్ శ్చక్రే వాయవ్యాన్ ।
ఆరణ్యాన్గ్రామ్యాశ్చ యే । తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః । ఋచః సామాని
జజ్ఞిరే । ఛన్దాగ్ంసి జజ్ఞిరే తస్మాత్ । యజుస్తస్మాదజాయత ॥ ౩౫ ॥ ౩౬ ॥
తస్మాదశ్వా అజాయన్త । యే కే చోభయాదతః । గావో హ జజ్ఞిరే తస్మాత్ ।
తస్మాజ్జాతా అజావయః । యత్పురుషం వ్యదధుః । కతిధా వ్యకల్పయన్ ।
ముఖం కిమస్య కౌ బాహూ । కావూరూ పాదావుచ్యేతే । బ్రాహ్మణోఽస్య
ముఖమాసీత్ । బాహూ రాజన్యః కృతః ॥ ౩౬ ॥ ౩౭ ॥ ఊరూ తదస్య
యద్వైశ్యః । పద్భ్యాగ్ం శూద్రో అజాయత । చన్ద్రమా మనసో జాతః ।
చక్షోః సూర్యో అజాయత । ముఖాదిన్ద్రశ్చాగ్నిశ్చ । ప్రాణాద్వాయు
రజాయత । నాభ్యా ఆసీదన్తరిక్షమ్ । శీర్ష్ణో ద్యౌ స్సమవర్తత । పద్భ్యాం
భూమిర్దిశః శ్రోత్రాత్ । తథా లోకాగ్ం అకల్పయన్ ॥ ౩౭ ॥ ౩౮ ॥
వేదాహమేతం పురుషం మహాన్తమ్ । ఆదిత్యవర్ణం తమసస్తుపారే ।
సర్వాణి రూపాణి విచిత్య ధీరః । నామాని కృత్వాఽభివదన్ యదాస్తే ।
ధాతా పురస్తాద్యముదాజహార । శక్రః ప్రవిద్వాన్ప్రదిశశ్చతస్రః । తమేవం
విద్వానమృత ఇహ భవతి । నాన్యః పన్థా అయనాయ విద్యతే । యజ్ఞేన
యజ్ఞమయజన్త దేవాః । తాని ధర్మాణి ప్రథమాన్యాసన్ । తే హ నాకం
మహిమానస్సచన్తే । యత్ర పూర్వే సాధ్యాస్సన్తి దేవాః ॥ ౩౮ ॥ ౩౯ ॥

పూరుషః పురోఽగ్రతో జాయత కృతో కల్పయన్నాసన్త్వే చ
॥ ౧౨ ॥ జ్యాయానధిపూరుషః । అన్యత్ర పురుషః ॥

Processed by FREE version of STOIK
Mobile Doc Scanner from www.stoik.com

అద్భ్యః సంభూతః పృథివ్యై రసాచ్చ । విశ్వకర్మణః సమవర్త
తాధి । తస్య త్వష్టా విదధద్రూపమేతి । తత్పురుషస్య విశ్వమాజాన
మగ్రే । వేదాహమేతం పురుషం మహాన్తమ్ । ఆదిత్యవర్ణం తమసః
పరస్తాత్ । తమేవం విద్వానమృత ఇహ భవతి । నాన్యః పన్థా విద్యతే ఽ
యనాయ । ప్రజాపతిశ్చరతి గర్భే అన్తః । అజాయమానో బహుధా
విజాయతే ॥ ౩౯-౪౦ ॥ తస్య ధీరాః పరిజానన్తి యోనిమ్ । మరీచీనాం
పదమిచ్ఛన్తి వేధసః । యో దేవేభ్య ఆతపతి । యో దేవానాం పురోహితః ।
పూర్వో యో దేవేభ్యో జాతః । నమో రుచాయ బ్రాహ్మయే । రుచం
బ్రాహ్మం జనయన్తః । దేవా అగ్రే తదబ్రువన్ । యస్త్వైవం బ్రాహ్మణో
విద్యాత్ । తస్య దేవా అసన్వశే । హ్రీశ్చ తే లక్ష్మీశ్చ పత్న్యౌ । అహోరాత్రే
పార్శ్వే । నక్షత్రాణి రూపమ్ । అశ్వినౌ వ్యాత్తమ్ । ఇష్టం మనిషాణ ।
అముం మనిషాణ । సర్వం మనిషాణ ॥ ౪౦-౪౧ ॥

జాయతే ఽపో స్సప్త చ ॥ ౧౩ ॥

భర్తా సన్భ్రియమాణో బిభర్తి । ఏకో దేవో బహుధా నివిష్టః । యదా
భారం తన్ద్రయతే స భర్తుమ్ । నిధాయ భారం పునరస్తమేతి । తమేవ
మృత్యుమమృతం తమాహుః । తం భర్తారం తము గోప్తారమాహుః ।
స భృతో భ్రియమాణో బిభర్తి । య ఏనం వేద సత్యేన భర్తుమ్ । సద్యో జాత
ముత జహాత్యేషః । ఉతో జరన్తం న జహాత్యేకమ్ ॥ ౪౧ ॥ ౪౨ ॥ ఉతో
బహూనేకమహర్జహార । అతన్ద్రో దేవ స్సదమేవ ప్రార్థః । యస్తద్వేద
యత ఆబభూవ । సన్ధాం చ యాం సన్దధే బ్రహ్మణైషః । రమతే తస్మిన్నుత
జీర్ణే శయానే । నైనం జహాత్యహస్సు పూర్వ్యేషు । త్వామాపో అనుసర్వా

Processed by FREE version of STOIK
Mobile Doc Scanner from www.stoik.com

శ్చరన్తి జానతీః । వత్సం పయసా పునానాః । త్వమగ్నిగ్ం హవ్య వాహగ్ం
సమిన్ద్సే । త్వం భర్తా మాతరిశ్వా ప్రజానామ్ ॥ ౪౨ ॥ ౪౩ ॥ త్వం యజ్ఞ
స్త్వము వేవాసి సోమః । తవ దేవా హవమాయన్తి సర్వే । త్వమేకోఽసి
బహూనను ప్రవిష్టః । నమస్తే అస్తు సుహవో మ ఏధి । నమో వామస్తు
శృణుతగ్ం హవం మే । ప్రాణాపానావజిరగ్ం సంచరన్తౌ । హ్వయామివాం
బ్రహ్మణా తూర్త మేతమ్ । యో మాం ద్వేష్టి తం జహితం యువానా ।
ప్రాణాపానౌ సంవిదానౌ జహితమ్ । అముష్యాసునామా సంగసాథామ్
॥ ౪౩ ॥ ౪౪ ॥ తం మే దేవా బ్రహ్మణా సంవిదానౌ । వధాయ దత్తం
తమహగ్ం హనామి । అసజ్జజాన సత ఆబభూవ । యం యం జజాన స
ఉ గోపో అస్య । యదా భారం తన్ద్రయతే స భర్తుమ్ । పరాస్య భారం
పునరస్తమేతి । తద్వై త్వం ప్రాణో అభవః । మహాన్భోగః ప్రజాపతేః । భుజః
కరిష్యమాణః । యద్దేవాన్ప్రాణయో నవ ॥ ౪౪ - ౪౫ ॥

ఏకం ప్రజానాం గసాథాం నవ ॥ ౧౪ ॥

హరిగ్ం హరన్త మనుయన్తి దేవాః । విశ్వస్యేశానం వృషభం
మతీనామ్ । బ్రహ్మ సరూప మనుమేద మాగాత్ । అయనం మా వివధీ
ర్విక్రమస్వ । మా ఛిదో మృత్యో మావధీః । మా మే బలం వివృహో మా
ప్రమోషీః । ప్రజాం మా మే రీరిష ఆయురుగ్ర । నృచక్షసం త్వా హవిషా
విధేమ । సద్యశ్చకమానాయ । ప్రవేపానాయ మృత్యవే ॥ ౪౫ ॥ ౪౬ ॥
ప్రాస్మా ఆశా అశృణ్వన్ । కామేనా జనయన్పునః । కామేన మే కామ
ఆగాత్ । హృదయా ద్ధృదయం మృత్యోః । యదమీషా మదః ప్రియమ్ ।
తదైతూపమామభి । పరం మృత్యో అనుపరేహి పన్థామ్ । యస్తేస్వ ఇతరో

Processed by FREE version of STOIK
Mobile Doc Scanner from www.stoik.com

దేవ యానాత్ । చక్షుష్మతే శృణ్వతే తే బ్రవీమి । మా నః ప్రజాగ్ం రీరిషో మోతవీరాన్ । ప్రపూర్వ్యం మనసా వన్దమానః । నాధమానో వృషభం చర్షణీనామ్ । యః ప్రజానా మేకరాణ్మానుషీణామ్ । మృత్యుం యజే ప్రథమజా మృతస్య ॥ ౪౬ ॥ ౪౭ ॥

మృత్యవే వీరాగ్ శ్చత్వారి చ ॥ ౧౫ ॥

తరణి ర్విశ్వదర్శతో జ్యోతిష్కృదసి సూర్య । విశ్వమాభాసి రోచనమ్ । ఉపయామగృహీతోసి సూర్యాయ త్వా భ్రాజస్వత ఏష తే యోని స్సూర్యాయ త్వా భ్రాజస్వతే ॥ ౪౭ - ౪౮ ॥ ౧౬ ॥

ఆప్యాయస్వ మదిన్తమ సోమ విశ్వాభి రూతిభిః । భవా న స్సప్రథ స్తమః ॥ ౪౮ ॥ ౪౯ ॥ ౧౭ ॥

ఈయుష్టే యే పూర్వతరా మపశ్య న్వ్యుచ్ఛన్తీ ముషసం మర్త్యాసః । అస్మాభిరూను ప్రతి చక్ష్యాఽభూదో తే యన్తి యే అపరీషు పశ్యాన్ ॥ ౪౯ ॥ ౫౦ ॥ ౧౮ ॥

జ్యోతిష్మతీం త్వా సాదయామి జ్యోతిష్కృతం త్వా సాదయామి జ్యోతిర్విదం త్వా సాదయామి భాస్వతీం త్వా సాదయామి జ్వలన్తీం త్వా సాదయామి మల్మలా భవన్తీం త్వా సాదయామి దీప్యమానాం త్వా సాదయామి రోచమానాం త్వా సాదయామ్యజస్రాం త్వా సాదయామి బృహజ్జ్యోతిషం త్వా సాదయామి బోధయన్తీం త్వా సాదయామి జాగ్రతీం త్వా సాదయామి ॥ ౫౦ ॥ ౫౧ ॥ ౧౯ ॥

ప్రయాసాయ స్వాహా యాసాయ స్వాహా వియాసాయ స్వాహా సంయాసాయ స్వాహోద్యాసాయ స్వాహాఽవయాసాయ

Processed by FREE version of STOIK
Mobile Doc Scanner from www.stoik.com

స్వాహా శుచే స్వాహా శోకాయ స్వాహా తప్యత్వై స్వాహా తపతే స్వాహా బ్రహ్మహత్యాయై స్వాహా సర్వస్మై స్వాహా ॥ ౫౧ ॥ ౫౨ ॥ ౨౦ ॥

చిత్తగ్ంసంతానేన భవం యక్నా రుద్రం తనిమ్నా పశుపతిగ్ స్థూలహృదయేనాగ్నిగ్ం హృదయేన రుద్రం లోహితేన శర్వం మతస్నాభ్యాం మహాదేవ మన్తః పార్శ్వే నౌషిష్ఠహనగ్ం శిఙ్గీనికోశ్యాభ్యామ్ ॥ ౫౨ ॥ ౫౩ ॥ ౨౧ ॥

చిత్తిః పృథివ్యగ్ని స్సూర్యం తే చక్షు ర్మహాహవిర్ హోతా వాగ్ఘోతా బ్రాహ్మణ ఏకహోతాఽగ్నిర్యజుర్భి స్సేనేన్ద్రస్య దేవస్య సువర్ణం ఘర్మగ్ం సహస్రశీర్షాఽద్భ్యో భర్తా హరిం తరణి రాప్యాయ స్వేయుష్టే యే జ్యోతిష్మతీం ప్రయాసాయ చిత్తమేకవిగ్ంశతిః ॥ ౨౧ ॥

చిత్తిరగ్ని ర్యజుర్భి రన్తః ప్రవిష్టః ప్రజాపతి ర్భర్తా సన్ప్రయాసాయ ద్విపఞ్చాశత్ ॥ ౫౨ ॥

చిత్తి రగ్ని ర్యజుర్భి రన్తః ప్రవిష్టః ప్రజాపతిః ప్రజాయా సంవిదాన స్తస్య ధీరా జ్యోతిష్మతీం త్రిపఞ్చాశత్ ॥ ౫౩ ॥ ఏవం వా పాఠః ॥

ఓమ్ ॥ తచ్ఛంయోరావృణీమహే । గాతుం యజ్ఞాయ । గాతుం యజ్ఞపతయే । దైవీ స్వస్తి రస్తునః । స్వస్తి ర్మానుషేభ్యః । ఊర్ధ్వం జిగాతు భేషజమ్ । శన్నో అస్తు ద్విపదే । శం చతుష్పదే ॥

ఓం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః ॥

హరిః ఓమ్ - తత్సత్.

ఇతి శ్రీ తైత్తిరీయారణ్యకే తృతీయప్రశ్నః.

Processed by FREE version of STOIK
Mobile Doc Scanner from www.stoik.com